

Bilaga till Styrdokument Krisberedskap

Plan för hantering av extraordinära händelser

Enligt lagen om extraordinära händelser

Antagen av Kommunfullmäktige 2016-01-25 §4
Diarienumr: 2015.0379.168
Ansvarig nämnd: Kommunsstyrelsen
Uppföljning sker årligen i februari

Handläggare: Anna Nilsson

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Extraordinär händelse	3
Höjd beredskap	3
Inriktnings- och effektmål	3
Kommunens krisledningsorganisation.....	4
Krisledningsnämnden	4
Krisledningsgruppen.....	4
Organisering under extraordinär händelse.....	6
ISF Stöd/Krisledningsstab	7
POSOM.....	8
Dokumentation	8
Skiftgång och avlösning	8
Avveckling av krisorganisationen	9
Uppföljning.....	9
Ekonomi.....	9
Samband.....	9
Lokaler.....	10
Samverkan	11
U-Sam	11
Frivilliga resursgruppen (FRG).....	11
Aktivering av plan	12
Bilagor	12

Inledning

Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser. Denna plan ska utgöra en del i ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.

Planen för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser beskriver:

- hur kommunen ska organisera sig under en extraordinär händelse,
- hur kommunens organisation för krisledning leder, samordnar, samverkar samt säkerställer samband för att hantera en extraordinär händelse samt,
- vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för ledning och samverkan som disponeras vid en extraordinär händelse

Planen ska användas när Norbergs kommun riskerar att drabbas eller drabbas av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ”en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting”.

Planen kan också användas vid en allvarlig händelse som inte betecknas som en extraordinär händelse i lagens mening, men ändå utsätter kommunens organisation, eller delar av den, för stor påfrestning. Vid en sådan svår händelse krävs inte att krisledningsnämnden träder i funktion utan händelsen kan hanteras av den normala organisationen.

Primär målgrupp för planen är politiker och tjänstemän. Planen ska också kunna användas som information till samverkande organisationer.

Tre principer är vägledande för Norbergs kommuns krishantering:

Ansvarsprincipen - De som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden gör det också under en krissituation. Det ingår även att initiera och bedriva samverkan.

Likhetsprincipen - Under en kris ska organisation och lokalisering så långt som det är möjligt fungera på samma sätt som vid normala förhållanden.

Närhetsprincipen - En kris hanteras där den inträffar, av de närmast berörda och ansvariga. Detta hindrar inte verksamheten från att söka hjälp för att hantera krisen.

Krishanteringsplanen för Norbergs kommun fastställas för varje ny mandatperiod av kommunfullmäktige. Enklare revidering av praktisk art kan göras utan att planen på nytt måste antas av kommunfullmäktige, ansvarig för detta är kommunchef.

Extraordinär händelse

Med en extraordinär händelse avses i lagen ”en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting”.

Höjd beredskap

Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Regeringen beslutar om höjd beredskap.

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av det civila försvaret under höjd beredskap.

Vid ett annat säkerhetspolitiskt läge kan planen för hantering av extraordinära händelser kompletteras och anpassas så att den även kan vara kommunens plan för höjd beredskap.

Inriktnings- och effektmål

Inriktningsmål:

- Trygga människors liv, personliga säkerhet och hälsa samt hindra eller begränsa skador på miljö och egendom.
- Ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid och genom detta också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar vid höjd beredskap.
- Upprätthålla nödvändiga funktioner för ledning, samband och information vid en extraordinär händelse eller annan allvarlig samhällsstörning.

Effektmål:

- Krisledningsorganisationen ska kunna samlas och kunna verka inom tre timmar efter larm.
- Krisledningsorganisationen ska kunna verka uthålligt under minst en vecka.
- Krisledningsorganisationen ska ha utbildad personal samt tillgång till lämpliga lokaler och utrustning för att kunna bedriva ett effektivt arbete.
- Krisledningsorganisationens förmåga ska upprätthållas genom utbildning och/eller övningar.

Kommunens krisledningsorganisation

Krisledningsorganisationen i kommunen består av krisledningsnämnd, krisledningsgrupp samt POSOMs ledningsgrupp.

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden fungerar som kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse och har det övergripande yttersta ansvaret för krishanteringen.

Kommunstyrelsens ordförande är tillika krisledningsnämndens ordförande. Nämndens sekreterare är kommusekreteraren.

En extraordinär händelse innebär dock inte automatiskt att krisledningsnämnden ska träda i funktion. Omständigheterna i varje enskilt fall avgör. Krisledningsnämnden kan också träda in utan att en extraordinär händelse föreligger. Syftet är då att hålla den informerad och förberedd om läget skulle försämrats.

Om krisledningsnämnden bedömer händelsen som extraordinär får/ska nämnden svara för att:

- Tolka kommunens roll
- Ange inriktning för krishanteringen
- Företräda kommunen
- Besluta om förändringar i servicenivåer
- Besluta om omfördelning av kommunens resurser
- Vid behov begära bistånd utifrån
- På begäran bistå andra kommuner som drabbats av extraordinära händelser
- Besluta om begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

Närmare bestämmelser om krisledningsnämnden finns i reglementet, se bilaga.

Krisledningsgruppen

Krisledningsgruppen är det ledningsorgan som prioriterar och samordnar de operativa insatserna vid en extraordinär händelse. Kommunchefen eller dennes ställföreträdare är krisledningsgruppens chef och leder dess arbete samt är direkt underställd och rapportansvarig till krisledningsnämnden. Chefen har beordringsrätt mot övriga verksamheter och anställda i kommunen.

Det är krisledningsgruppen som är kommunens inriktnings- och samordningsfunktion, ISF.

Krisledningsgrupp

- Chef:
- **Kommunchef**
- Stf chef 1:
- **Sektorchef Social**
- Stf chef 2:
- **Sektorchef Barn och utbildning**

- Övriga:
Ekonomichef
Förbundschefer Norra Västmanlands kommunalteknikförbund
Sektorchef Kultur, Idrott och Fritid
Informationschef vid kris
Informatör
Personalchef
Beredskapssamordnare

- Vid behov:
Räddningschef
Miljö- och hälsoskyddschef
Förbundschefer NVU

Figur 1. Krisledningsgruppens sammanställning

Krisledningsgruppens chefs ansvar och främsta arbetsuppgifter

- Leda, samordna och planera arbetet på kort och lång sikt
- Initiera informationsarbetet
- Svara för rapportering till krisledningsnämnd
- Besluta om behovet av samverkan
- Besluta om behovet att begära sändning av Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA)

Krisledningsgruppens ansvar och främsta arbetsuppgifter

- Starta och upprätthålla en samordnad krishantering inom kommunen
- Skapa och vidmakthålla en aktuell och samlad bild av händelsen
- Besluta om informationsinsatser
- Etablera kontakt med berörda myndigheter och organisationer
- Bedöma behovet av insatser och samordna dessa mellan kommunens olika verksamheter
- Sammanställa beslutsunderlag till krisledningsnämnden
- Genomföra nödvändiga åtgärder
- Dokumentera information om händelsen, beslut, åtgärder etc.

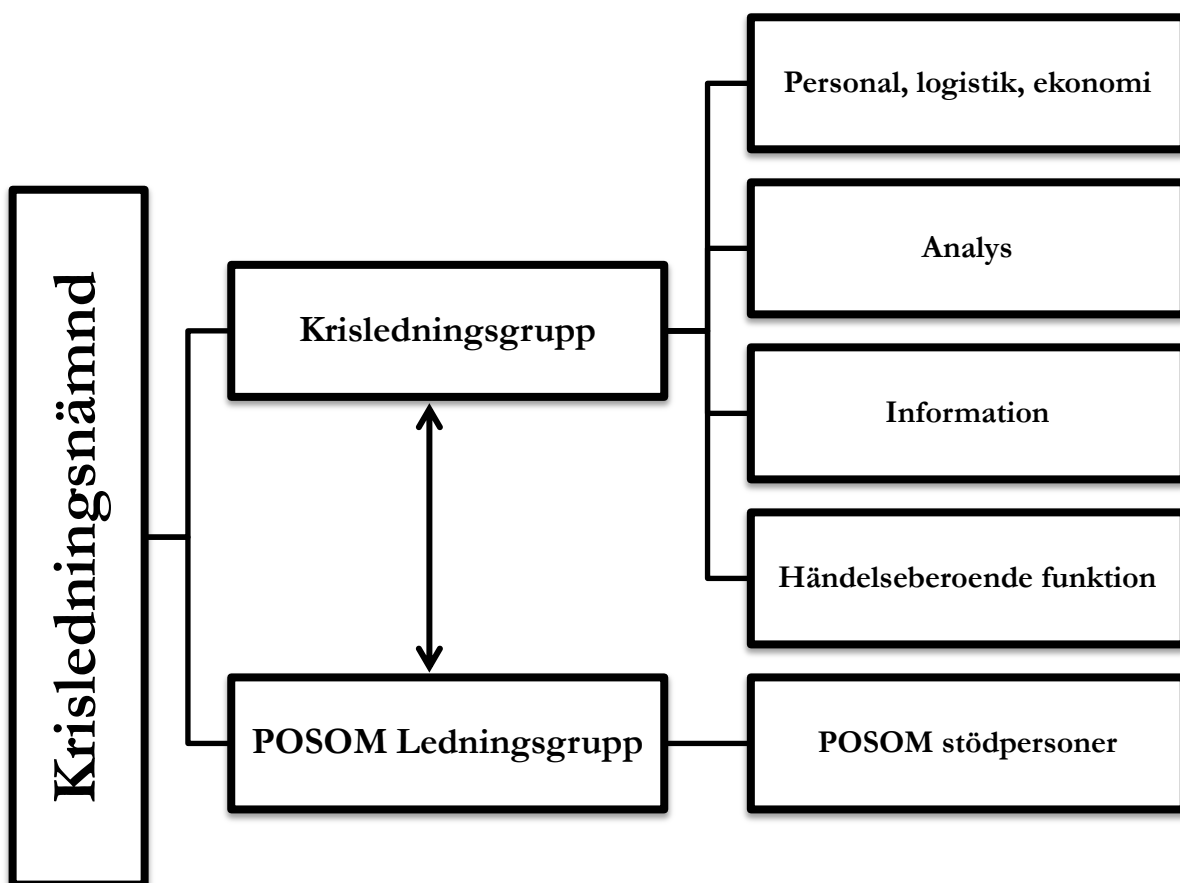
Organisering under extraordinär händelse

Krisledningsgruppen utgör kommunens inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, och kan ha till sitt förfogande ett ISF stöd (krisledningsstab).

Stödet kan bestå av fyra funktioner:

- Personal, logistik, ekonomi
- Analys
- Information
- Händelseberoende funktion

Fler funktioner kan skapas utifrån uppkomna behov av samhällsstörningen.

Figur 2. Skiss över hur krisledningen kan organiseras.

ISF Stöd/Krisledningsstab

Det är inte alla samhällsstörningar som kräver ett fullt ISF Stöd, utan organiseringen av krisledningen beror på samhällsstörningens omfattning och effekter. Men det finns ansvarsområden som måste tas omhand oberoende av samhällsstörningens storlek.

Krisledningen, eller ISF Stödet ansvarar för:

- Omvärldsbevakning
- Ta fram och distribuera analyser och lägesbilder.
- Kriskommunikation och informationsdelning
- Dokumentation
- Administration
- Utvärdering

ISF Stöd, eller stöd till inriktnings- och samordningsfunktionen, är till för att stödja beslutsprocesserna i funktionen. Stödet leds av en koordinator/stabschef. Stödet arbetar med kontinuerligt än inriktnings- och samordningsfunktionen. Stödet har som ansvar att arbeta med:

Inom ISF Stöd kan man välja att ha underliggande funktioner.

Personal-, logistik-, och ekonomifunktionen

Personal-, logistik-, och ekonomifunktionen ansvarar dels för personal och ekonomifrågor men innehåller även servicefunktioner som ansvarar för att krisledningen fungerar och har tillgång till bland annat tryckservice, IT-support, dokumentation samt logistik.

Funktionen bemannas bland annat av personal från ledningskontorets enhet administration.

Analysfunktionen

Analysfunktionen ansvarar för analys av händelseförlopp, omfallsanalyser, planering, samverkan och lägesbilder.

Man kan behöva koppla expertkompetenser till analysfunktionen som till exempel GIS-kompetens.

Informationsfunktionen

Informationsfunktionen sköter vidareförmedlingen av krisledningens information. Kommunens kriskommunikatör leder funktionen.

Informationsfunktionen ansvarar för webbinformation, omvärldsbevakning, interinformation samt presskontakter.

Informationsfunktioner bemannas av personal från Kultur, Idrott och fritid.

Händelseberoende funktion

Funktionen skapas och bemannas utifrån den aktuella samhällsstörningen.

POSOM

POSOM-organisationen (psykiskt och socialt omhändertagande) består av en POSOM-ledningsgrupp och ett antal stödgrupper. POSOM-gruppen har till uppgift att ansvara för planering och samordning av det psykologiska och sociala omhändertagandet av människor vid stora olyckor och katastrofer (se POSOM-plan).

Dokumentation

Det är viktigt att alla händelser under en samhällsstörning dokumenteras. All viktig inkommande och utgående information måste redovisas, minnesanteckningar måste skrivas och beslut måste vara dokumenterade. Genom att ha dokumenterat arbetet så är det lättare att få överblick över arbetet.

Dokumentering är även viktigt för lärandet av hanteringen av samhällsstörningar och används för att underlätta utvärdering och för att man i efterhand skall kunna redovisa vad man har gjort och när man gjorde detta.

Mallar för dokumentation bifogas planen.

Skiftgång och avlösning

För att få en uthållig organisation måste varje person i krisledningsgruppen ha minst en ersättare. De arbetsuppgifter krisledningsgruppen ställs inför kräver en organisation som medger flexibilitet beträffande gruppens sammansättning. Om krisledningsgruppen förväntas tjänstgöra under längre tid än 12 timmar måste skiftindelning av personalen göras omgående. Personal måste sparas och förberedas för att avlösa dem som arbetar inledningsvis.

Vid avlösning genomförs ledningsgenomgång enligt följande:

- orientering om läget
- orientering om pågående verksamhet
- orientering om planerad verksamhet

Efter ledningsgenomgången sker överlämning inom respektive funktion

Avveckling av krisorganisationen

Krisledningsnämnden eller kommunfullmäktige fattar beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra och samt göra avslut av den akuta krishanteringen. Krisledningsnämndens beslut ska anmälas vid närmast följande kommunfullmäktigesammanträde. Till kriser där krisledningsnämnden inte varit inblandad är det krisledningsgruppens chef som beslutar om avslut.

När beslut om avslut och återgång till normal organisation har fattats ska följande beaktas:

- möjlighet till debriefing
- information till de som deltagit eller berörts såväl inom kommunen som externt
- dialog om behov av ledighet
- allt materiel i form av dokument, anteckningar, OH-bilder
- blädderblock, m.m. insamlas o katalogiseras.
- händelsens loggföring arkiveras
- samt föra en första preliminär analys av verksamheten

Uppföljning

Efter en händelse där hela eller delar av kommunens krisorganisation har varit aktiverad ska insatsen utvärderas och granskas. Stabschefen tar initiativ och ansvarar för att utvärdering kommer till stånd. Samverkande myndigheters och organisationers iakttagelser av och uppfattning om det genomförda arbetet ska inhämtas.

Exempel på utvärderingsaktiviteter:

- insamling av material
- intervjua egen personal och samverkande
- analysera genomfört arbete samt eventuellt föreslå förbättringar

Ekonomi

Samtliga kostnader som beslutats av krisledningsnämnd eller krisledningsgrupp ska redovisas separat och kunna vara ett underlag för eventuella framtida försäkrings- och skadeståndanspråk och även som ansökan om statsbidrag. Bedöms senare av krisledningsnämnd eller krisledningsgrupp att beslutade åtgärder ska bekostas av ordinarie verksamhet kan detta göras i efterhand.

Samband

Kommunikationer sköts i första hand via telefon, mobiltelefon, fax, e-post och Rakel. Rakelsystemet är infört på ledningsnivå med två terminaler samt att ytterligare sex terminaler kan åberopas från Avesta (två stycken), Hedemora (två stycken) och Norberg (två stycken).

Lokaler

Följande lokaler används för sammanträden.

- **Krisledningsnämnden:** Kommunalrådets tjänsterum eller sessionssal
- **Krisledningsgruppen:** Sessionssalen.
- **Informationsfunktionen:** Rum 1.
- **POSOM-ledningsgrupp:** Grottan.

Om kommunhuset av någon anledning ej är funktionellt används Öjersbo som alternativ ledningsplats.

Samtliga lokaler har reservkraftsförsörjning.

Samverkan

U-Sam

Planerad samverkan i länet finns upprättat genom U-Sam. Huvudsyftet med U-Sam är att ge större möjlighet till effektivare samverkan genom att skapa en samlad lägesbild. U-Sam ska tidigt säkerställa att samverkan sker mellan de myndigheter och organ som berörs av redan inträffad eller av framtida bedömda störningar. U-Sam ska även tidigt säkerställa att enstämmande information kan förmedlas till allmänhet och media. I U-Sam ingår Länsstyrelsen, länets kommuner och räddningstjänstförbund, polisen, landstinget, Försvarsmakten, SOS Alarm och Sveriges Radio P4 Västmanland. Varje part har rätt att sammankalla U-Sam. Inom U-Sam finns också ett krisinformatörsnätverk. Länsstyrelsen ansvarar också för ett regionalt krishanteringsråd där andra samhällsviktiga aktörer ingår.

U-Sam tar inte över respektive parts eller aktörs ansvar. Parterna deltar utifrån eget ansvar eller uppdrag.

Behörighet att larma U-Sam har chefer inom kommunens krisledning.

Larmning av U-sam sker via länsstyrelsens Tjänsteman i Beredskap. Instruktioner finns i krisledningspärmarna i krisledningsrummen samt på anvisad plats på kommunens intranät.

Frivilliga resursgruppen (FRG)

Den frivilliga resursgruppens uppgift är att finnas till hands när samhällets ordinarie resurser behöver förstärkas i utsatta lägen, till exempel vid en större olycka, eller vid andra behov. En frivillig resursgrupp kan kallas in på begäran för att till exempel hjälpa till med evakueringar, information och andra praktiska uppgifter. Information och medmänskligt stöd är en mycket viktig uppgift för en FRG-medlem.

En frivillig resursgrupp består av personer från olika frivilligorganisationer. De har rekryterats för att de har erfarenhet, utbildning och personliga förutsättningar för att klara de arbetsuppgifter som gruppen kan ställas inför.

Larmning av den frivilliga resursgruppen görs efter beslut av krisledningen. Instruktioner finns i krisledningspärmarna samt på anvisad plats på kommunens intranät.

Aktivering av plan

Planen kan aktiveras vid en allvarlig händelse som inte betecknas som en extraordinär händelse i lagens mening, men ändå utsätter kommunens verksamheter eller delar av, för stor påfrestning. Vid en sådan svår händelse krävs inte att krisledningsnämnden träder i funktion utan händelsen kan hanteras av den normala organisationen.

Exempel på när planen kan aktiveras:

- När ordinarie rutiner för ledning inte svarar mot händelsernas krav
- Flera verksamhetsområden berörs, stort behov av samordning
- Stort informationsbehov
- Stort behov av samverkan med andra

Aktivering av plan innebär:

- Fokusering på krishanteringen
- Tydlig ansvarsfördelning
- Snabba beslut och åtgärder
- Kontinuerlig samverkan inom kommunen såväl som med andra berörda organisationer
- Samordnad information
- Förmåga till intensiv och uthållig ledning

Bilagor

- Krisledningsnämndens reglemente
- Kriskommunikationsplan
- POSOM-plan
- Checklistor
- Mallar för stabsarbete
- Mallar för lägesbilder
- Roll- och Funktionskort
- Handlingsplaner för samhällsstörningar

Bilagorna är separata dokument som kan revideras och tillföras planen för extraordinära händelser vid behov.

